

full dominical

Església de Menorca

Número 2241 - Any XLIV - 13 juliol 2025

“El Nuevo Testamento no esconde los errores, las contradicciones, los pecados de aquellos que veneramos como los más grandes apóstoles. Su grandeza ha sido modelada por el perdón. El Resucitado los fue a buscar, más de una vez, para traerlos de nuevo a su camino. Jesús no llama una sola vez”.

(Papa León XIV)

VIURE AMB ESPERANÇA

L'ESPERANÇA FORMA PART DEL MEU SER CRISTIÀ

“Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que pel seu gran amor ens ha engendrat de nou gràcies a la resurrecció de Jesucrist d'entre els morts. Ell ha volgut que tinguéssiu una esperança viva”. Així ens encoratja la primera carta de Sant Pere: viure la fe des de la resurrecció de Jesús i amb una esperança viva. Una esperança que il·lusiona, que no defrauda, dirà sant Pau. I és que Crist, el Ressuscitat, és l'Esperança vertadera, la que dona realment sentit a la nostra existència.

Tots vivim experiències de relació humana des de diferents àmbits. En el meu cas, en el familiar i d'amistats, en la comunitat cristiana de sant Bartomeu, en el servei laboral i pastoral a Càritas Diocesana i en l'acompanyament a l'escola de Sant Francesc d'Assís a Ferreries. És evident que la “funció” no és la mateixa en el rol de pare, de company, d'amistat o com a diaca o en la tasca laboral. Però el que no canvia és la dimensió personal. És a dir, no es tracta “fer de pare” o “fer d'amic”, ni tan sols “fer de company o en la tasca de responsabilitat en la feina” o “fer de diaca”. No es tracta de “fer”, sinó de “ser”. Ser pare, ser amic, ser company. Jo no faig de diaca, som diaca. En la definició pot

La Catedral, Corpus Christi 2025 - Toni Barber

ser s'entén millor: no he estat cridat a fer de diaca, sinó a ser servidor de la comunitat... El ser és l'expressió de la identitat, del jo més propi, de les característiques que m'identifiquen com el que realment som.

L'esperança en Crist forma part del meu ser cristià, no del meu fer “coses”, “activitats”, “accions” relacionats amb l'àmbit religiós/parroquial. O som homes i dones d'esperança o senzillament la nostra fe és vana, estèril, poc fecunda. Sant Pere, en la seva primera carta, ho resumeix així: “Reconegueu en els vostres cors el Crist com a Senyor; estigueu sempre a punt per a donar

una resposta a tothom qui us demani la raó de la vostra esperança”. I quina és la raó de la nostra esperança si no el Crist del Cel? Aquell que ha donat la vida per a nosaltres i per a la nostra salvació, per entregar-nos un sentit al dolor, a la mort, a la violència, la guerra, la fam o la nuesa, la incomprensió o l'exclusió? Si Crist no ha ressuscitat per a mi de què em serveix tenir fe? L'esperança en Ell mou el cor a donar-se, a estimar, i fer-ho posant en Ell tota la nostra confiança.

Guillem Ferrer Monjo,
delegat episcopal de Càritas Menorca

pensaments

La posibilidad de lo imposible

No hace mucho un creyente te comentaba, tras haber pasado por una época durilla, lo siguiente: “¡Ojalá pudiera volver a nacer! Con lo que ahora sé no cometería tantos errores. Pero me temo que estoy hablando de algo imposible” Le contestaste que se equivocaba en la última afirmación y que para Dios hasta lo inconcebible era factible. Se te quedó mirando, como preguntándose si estaría hablando con un lelo.

Nunca creíste en el azar. Dos días antes habías hablado sobre la misericordia con un buen sacerdote y amigo que te había señalado que el Padre no perdonaba como lo hacían sus hijos, de manera incompleta y dejando en el alma heridas sin cicatrizar. Que

Dios, al ofrecer su absolución, olvidaba completamente vuestras ofensas, dándoos de nuevo la posibilidad de recomenzar. En bellísimas palabras de Pablo d'Ors: “(Dios, al perdonaros) cancela totalmente (vuestros pecados), como si nunca hu-

bieran existido, sanando el pasado de raíz...”

En roman paladino: pone el contador a cero, arranca y quema las hojas anteriores del libro de vuestra vida en las que anidaban deslealtades y solo os deja las que están en blanco para que, con lo que sabéis, podáis escribirlas de otra manera, con el lenguaje del amor. ¿Acaso no es eso un volver a nacer? Se lo comentaste a tu amigo que sonrió eufórico. Fue un cúmulo de casualidades que no fueron tales, sino muestras inequívocas de hasta qué punto llega el sobrecogedor amor de quien nos concibió...

Juan Luis Hernández Gomila

Diumenge XV de Durant l'Any

Lectura del llibre del Deuteronomi

30,10-14

Moisés es va dirigir al poble i li digué: -"Escolta el Senyor, el teu Déu, guarda els seus manaments i els seus decrets escrits en el llibre d'aquesta Llei; retorna al Senyor, el teu Déu, amb tot el cor i amb tota l'ànima. La Llei que avui et don no és massa difícil per a tu, ni és fora del teu abast. No és en el cel, que puguis dir: ¿Qui és capaç de pujar-hi per anar-la a cercar i fer-nos-la conèixer, perquè la puguem practicar? Ni és tampoc a l'altra banda de la mar, que puguis dir: ¿Qui és capaç de travessar per anar-la a cercar i fer-nos-la conèixer, perquè la puguem practicar? Són paraules que tens mol a prop de tu per poder-les complir: les tens als llavis, les tens al cor."

Salm Responsorial 68

R: Els humils que cerquen Déu sincerament diran: "tingueu llarga vida."

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Colosses

I, 15-20

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

10,25-37

En aquell temps un mestre de la Llei, per provar Jesús, s'aixecà i li va fer aquesta pregunta: -"Mestre, ¿què he de fer per tenir l'herència de la vida eterna?" Jesús li digué: -"¿Què hi ha escrit a la Llei? ¿Què hi llegeixes?" Ell contestà: -"Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces, amb tot el pensament, i estima els altres com a tu mateix." Jesús li diu: -"Has respost bé: fé-ho així i viuràs." Ell, amb ganes de justificar-se, demanà a Jesús: -"I per a mi, ¿qui són aquests altres?" Jesús prosseguí: -"Un home baixava de Jerusalem a Jericó i caigué en mans de lladres, que el despullaren, l'apallissaren i se n'anaren deixant-lo mig mort. Casualment baixava pel mateix camí un sacerdot que el va veure, però passà de llarg per l'altra banda. Igualment un levita, quan arribà al lloc, passà de llarg per l'altra banda. Però un samarità que viatjava per aquell indret, quan arribà i el va veure, se'n compati, s'hi acostà, li embenà les ferides, després d'amorosir-les amb oli i vi, el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el dugué a l'hostal i se n'ocupà. L'endemà, quan se n'anava, donà dues monedes de plata a l'hostaler dient-li: -"Ocupa't d'ell i, quan jo torni, et pagaré allò que hagi gastat de més." ¿Quin d'aquests tres et sembla que va veure l'altre que hem d'estimar en l'home que havia caigut en mans de lladres?" Ell respongué: -"El qui es va compati d'ell." Jesús li digué: -"Doncs tu fé igual."

Lectura del libro del Deuteronomio

30, 10-14

Salmo responsorial 68

R. Humildes, buscad al Señor, y revivirá vuestro corazón.

Lectura de la carta del apóstol

san Pablo a los Colosenses I, 15-20

Cristo Jesús es imagen de Dios invisible, primogénito de toda criatura; porque en él fueron creadas todas las cosas: celestes y terrestres, visibles e invisibles, Tronos, Dominaciones, Principados, Potestades; todo fue creado por él y para él. Él es anterior a todo, y todo se mantiene en él. Él es también la cabeza del cuerpo: de la Iglesia. Él es el principio, el primogénito de entre los muertos, y así es el primero en todo. Porque en él quiso Dios que residiera toda la plenitud. Y por él y para él quiso reconciliar todas las cosas del cielo y las de la tierra, haciendo la paz por la sangre de su cruz.

Lectura del santo Evangelio

según san Lucas

10, 25-37

En aquel tiempo, se levantó un maestro de la ley y preguntó a Jesús para ponerlo a prueba: «Maestro, ¿qué tengo que hacer para heredar la vida eterna?». Él le dijo: «¿Qué está escrito en la ley? ¿Qué lees en ella?». Él respondió: «"Amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón y con toda tu fuerza" y con toda tu mente. Y "a tu prójimo como a ti mismo"». Él le dijo: «Has respondido correctamente. Haz esto y tendrás la vida». Pero el maestro de la ley, queriendo justificarse, dijo a Jesús: «Y quién es mi prójimo?». Respondió Jesús diciendo: «Un hombre bajaba de Jerusalén a Jericó, cayó en manos de unos bandidos, que lo desnudaron, lo molieron a palos y se marcharon, dejándolo medio muerto. Por casualidad, un sacerdote bajaba por aquel camino y, al verlo, dio un rodeo y pasó de largo. Y lo mismo hizo un levita que llegó a aquel sitio: al verlo dio un rodeo y pasó de largo. Pero un samaritano que iba de viaje llegó a donde estaba él y, al verlo, se compadeció, y acercándose, le vendó las heridas, echándole aceite y vino, y montándolo en su propia cabalgadura, lo llevó a una posada y lo cuidó. Al día siguiente, sacando dos denarios, se los dio al posadero y le dijo: "Cuida de él, y lo que gastes de más yo te lo pagaré cuando vuelva". ¿Cuál de estos tres te parece que ha sido prójimo del que cayó en manos de los bandidos?». Él dijo: «El que practicó la misericordia con él». Jesús le dijo: «Anda y haz tú lo mismo».

EL PRÒXIM

La paràbola del Bon Samarità ens és conegudíssima, que podem creure que ja n'hem tret tot el seu saber, les seves lliçons. Sabem prou bé que Jesús capgira l'ordre de les coses: no es tracta tant de sabre qui és el meu pròxim, sinó de fer-me, jo, el pròxim de tothom. Així, per al deixeble de Jesús, no hi ha cap estrany possible. Tota persona és el meu germà en la mesura que jo el consideri un germà.

Sense cap dubte, tots tenim molta feina a fer per a concretitzar en les nostres vides l'ensenyament del Senyor! Però Jesús encara va més enllà. Primer senyalem que es tracta d'un mestre de la Llei qui s'adreça a Jesús, així un coneixedor i segurament un observant feel de la Llei. Jesús en la paràbola no tria els personatges perquè sí, al vol. Es tracta, primer, d'un sacerdot i un levita, dos especialistes del culte celebrat en el Temple de Jerusalem. La Llei donava normes molt estrictes als membres del "clergat" de l'època. Havien de respectar escrupolosament les normes de puresa i, en particular, evitar a qualsevol preu el mínim contacte amb els morts, excepte els familiars més propis.

Sabent açò, comprenem millor el perquè el sacerdot i el levita es fan enfora del ferit mig mort. Ells dos no fan altra cosa que obeir la Llei, no es podien acostar al desgraciat. Llavors, Jesús posa en escena un Samarità. Sant Joan precisa: "Els jueus no es relacionaven amb els samaritans". Aquest estranger, aquest pària als ulls dels jueus pietosos, no està tancat dins la carcassa de la Llei. Ell pot retrobar la llibertat de l'amor sens fronteres.

Aquesta és la gran lliçó de Jesús: la Llei, la norma, és bona, sens dubte, però amb la condició d'estar al servei del creixement de l'amor. "És el dissabte que ha estat fet per a l'home i no l'home per al dissabte". L'Església posa normes, està bé respectar-les. Per exemple, està bé no faltar a missa els diumenges. Però si en la resta de la meua vida, jo oblid les exigències evangèliques de l'amor, tenc el risc de passar al costat del meu germà ferit i mig mort. Perquè de ferits i mig morts per la violència i la guerra en podem trobar a cada pam de la nostra vida. Estic al costat del sacerdot i del levita o al costat del Samarità? A mi també, Jesús em diu: "Ves, i fes-ho tu mateix".

Josep Sastre Portella

Marta y María junto a Jesús

En torno a los inicios del siglo XX se puso de manifiesto el aprecio por un estilo en cuanto a la pintura de determinados asuntos piadosos en los que se prescindía de ciertas elegancias de forma y de intensidad del colorido, como se había acostumbrado hacer cuando se consiguió disponer de nuevos sistemas a fin de difundir cuadros religiosos familiares al lograr servirse de técnicas especiales de impresión mediante la invención de nuevos procedimientos, como el estampado, la litografía, etc. El renovado estilo dio lugar a una finura en el trazado, a una sobriedad en los adornos y a una más íntima y fiel manifestación de los sentimientos.

Además, podemos incorporar a las razones de orden cultural o artístico, los profundos sentimientos eclesiásticos y

piadosos que marcan la vida cristiana de modo que a este respecto cabe poner de relieve la profundidad espiritual que marcó el pontificado del papa san Pío X (1903-1914), cuyo lema fue: Restaurar todas las cosas en Cristo (Ef 1,10), anhelo que se manifestó en la catequesis y en la comunión frecuente, recibida desde la infancia. Esta consciencia de una unión íntima y familiar con el Señor es la que Jesús alaba en Marta y sobre todo en *María que ha escogida la mejor parte, que no le será arrebatada* (Lc 10,42).

San Agustín lo comenta así: «Esta parte dulcísima había escogido para sí María, que se mantenía inactiva, a la vez que aprendía y alababa; su hermana Marta, en cambio, estaba ocupada en muchas cosas. Lo que hacía era ciertamente necesario, pero pasajero» (*Sermón 255: BAC 447, 580*).

Agenda

✍ Fiesta de Nuestra Señora del Carmen

Sábado 19 de julio Misa Solemne en el exterior de la Estación Naval de Mahón a las 19 h y, a continuación, procesión marítima por el puerto. Acto presidido por el obispo Gerardo.

✍ Festa de la Mare de Déu del Carme

-A Maó:

Celebracions a la parròquia de la Mare de Déu del Carme:

-Dimarts 15 de juliol, a les 18.45 h, rosari, vespres i missa de vigília. A les 20.30 h concert d'orgue a càrrec de Pau Oliver Quetglas.

-Dimecres 16 de juliol: a les 8.30 h res del rosari, a les 9 h Eucaristia i, finalment, a les 20 hores Eucaristia solemne. Tot seguit, es compartirà una bereneta.

*Els dies 13, 14, 15 i 16 de juliol es podrà visitar el Cambril de la Mare de Déu. Consultau els horaris a la parròquia.

-A Ciutadella:

-Miércoles 16 de julio, a las 9 h, Eucaristía en la Capilla de Ntra. Sra. del Carmen (C/ Maó, 16), con la bendición e imposición del escapulario. Por la tarde, a las 20 horas, el ayuntamiento junto a la familia de la hermana Antonia Juan, carmelita misionera en la India, se colocará una placa conmemorativa en la fachada del edificio de la Comunidad.

-Diumenge 20 de juliol missa, a les 19.30 h, a l'església de Sant Miquel, presidida pel bisbe Gerard. Tot seguit, processó marítima al port.

-A Fornells: Dimecres 16 de juliol missa, a les 19 h, a la parròquia de Sant Antoni Abat, presidida pel bisbe Gerard. Tot seguit, processó marítima al port.

✍ Matins a l'orgue de Santa Maria de Maó

Fins al 19 de setembre, concerts d'orgue els dilluns, els dimecres i els divendres de 13 a 13.30 h.

Uns dies de silenci, pregària i reflexió compartida

Del 30 de juny al 4 de juliol onze preveres de la diòcesi de Menorca, juntament amb el bisbe Gerard, van viure uns dies d'exercicis espirituals a Poblet.

Els exercicis espirituals van ser predicats pel pare Matías Prades, monjo del Císter. Un dels moments més significatius va ser la visita dels bisbes Joan Piris i Salvador Giménez, amb qui van compartir una estona fraterna. El primer dia els preveres de Menorca van concelebrar amb el bisbe Salvador en una missa que es va fer amb col·legis de Lleida.

A més, el bisbe Salvador va aprofitar l'ocasió per a fer entrega al bisbe Gerard de la Butlla del seu nomenament com a Bisbe, un document oficial que quedarà dipositat a l'Arxiu

Diocesà.

Han estat uns dies molt enriquidors. L'acollida dels monjos i la bellesa del lloc han facilitat molt aquesta experiència profunda. A més, aquests exercicis han ofert als preveres una pausa necessària enmig del ritme quotidià, per escoltar la Paraula i renovar el cor. Amb agraïment a Déu, els preveres han tornat a Menorca amb més força per seguir servint a les seves comunitats amb fidelitat i esperança.

Bisbat de Menorca

Bisbat de Menorca

LA CONQUESTA D'ALFONS III I EL REPARTIMENT

No hi ha cap evidència que, entrat el segle XIII, hi hagués cristians a Menorca i molt menys llocs de culte actius. Tot indica que la població menorquina estava totalment islamitzada quan el gener de 1287 va conquerir Menorca i va expulsar o esclavitzar els seus habitants. Aquesta política de destrucció total de la població musulmana de Menorca s'explica sobretot en el context de la guerra que des del 1282 lliurava la Corona d'Aragó contra França i el Papat. En el transcurs d'aquest conflicte, Jaume II de Mallorca, s'havia alineat amb els enemics del seu germà Pere el Gran d'Aragó, que a la seva mort l'any 1285 fou succeït pel seu primogènit Alfons. De fet, aquell mateix any, Alfons havia pres al seu concó Mallorca i les Pitiüses. Tot plegat i el fet que Menorca fos terra de frontera al mig de la Mediterrània, aconsellava no deixar una població musulmana potencialment hostil. Calia, idò, repoblar Menorca amb gent procedent de la Corona d'Aragó, en la seva major part catalans i mallorquins, la qual cosa, entre altres aspectes, suposava la restauració del cristianisme a l'illa, però no l'erecció d'un bisbat propi. Així, l'any 1295 el papa Bonifaci VIII agregà Menorca al bisbat de Mallorca.

Xilografia amb la representació de la llegenda de la Mare de Déu del Toro

Des d'un primer moment, els ordes religiosos havien de tenir un paper molt important en el programa de colonització impulsat per Alfons III, com es pot deduir de les nombroses donacions de cases i terres amb què els va beneficiar per afavorir la seva implantació a l'illa. Ja vam veure la setmana passada que el segle XIII fou l'època d'expansió dels ordes mendicants. Per això, no ens ha de sorprendre que siguin precisament aquests ordes i no els monàstics els que rebin les donacions reials.

Així, estant encara present Alfons III a Ciutadella, el 29 de febrer de 1287 encarregava el seu procurador que destinàs alguns immobles a la fundació d'un convent de clarisses. L'endemà, 1 de març, en efecte, s'assignaven unes cases i un hort a Ciutadella a les clarisses sor Agnès Riquene i sor Maria, que havien arribat des de Mallorca. Sembla que sor Agnès seria la primera abadesa, ja que l'any 1290 ostentava aquest càrrec. Són les fundadores del monestir de Santa Clara de Ciutadella, que l'any 1289 també rebia del monarca una alqueria a la part d'Artrutx, que amb el temps seria coneguda com el Lloc de Monges.

També l'1 de març de 1287 el rei Alfons va fer donació als franciscans de Barcelona i Ciutat de Mallorca d'unes cases i un hort que havia estat propietat del rais Abu Umar per a la construcció d'una església i convent de framenors. No devien destorbar-se gaire els franciscans a traslladar-se a Menorca perquè el 1290 ja hi havia una comunitat, segurament petita, el guardià de la qual era fra Berenguer Lladó.

Encara que dins l'orde mercedari corria

certa tradició que atribuïa a sant Serapi la fundació d'un convent a Menorca pels volts de 1240, no sembla que aquest orde s'hagués establert a l'illa fins a 1287, quan l'1 de març el rei ordenava al seu procurador que assignàs als mercedaris de València una heretat i als frares del mateix orde Guillem de Villalonga i P. de Manso unes cases i una mesquita a Ciutadella, amb l'obligació de residir-hi. Una butlla del papa Nicolau IV ens informa que els mercedaris tenien un convent a Ciutadella, amb una església —que abans havia estat mesquita— dedicada a santa Catalina, a més d'estar instal·lats al

Toro on haurien construït una capella dedicada a la Mare de Déu. En aquest sentit, cal recordar l'antiga llegenda que atribueix als mercedaris el descobriment miraculós de la imatge de la Mare de Déu del Toro.

Altres ordes mendicants que van rebre donacions a Menorca van ser els trinitaris de Mallorca, representats per fra Joan de Bas, fra Nicolau de Fortià i fra Bernat Domingo, els quals reberen una casa, una mesquita que havia de ser convertida en església i un corral, sobre el qual es van proposar edificar un hospital per a pobres i peregrins. D'altra banda, es van donar unes cases a Ciutadella als dominics de Mallorca i unes altres a les monges agustines, per a la construcció d'un convent.

També els antonians, canonges regulars que seguien la regla de sant Agustí, van rebre diverses heretats. Així, a fra Felip de Claramont, que havia acompanyat el rei en la conquesta, li atorgà unes cases a Ciutadella i les alqueries de Binissaida i Binissataf, al terme de Maó.

L'únic orde militar que va rebre possessions a Menorca va ser la de Sant Jordi d'Alfama, fundat per Pere el Catòlic (besavi d'Alfons III) l'any 1201. Així, l'any 1289 el rei Alfons assigna a fra Bernat Gros, comandador de l'orde de Sant Jordi, una alqueria anomenada Rahalborbran, a les parts de Toraixa, al terme de Maó, amb obligació que alguns membres de l'orde fessin residència al castell de Maó. L'any 1400 aquest orde desapareixeria en ser incorporat al de Santa Maria de Montesa.

Miquel Àngel Casanovas Camps

Monument a Alfons III (Maó)